

Sygn. akt VIII U 1961/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	p.o. prot. sąd. Marzena Sidor

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2018 roku w Lublinie

sprawy H. C.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w L.

o prawo do wojskowej renty rodzinnej

na skutek odwołania H. C.

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w L.

z dnia 18 lipca 2017 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala wnioskodawczyni H. C. prawo do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 czerwca 2017 roku.

Sygn. akt VIII U 1961/17

UZASADNIENIE

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w L. decyzją z dnia 18 lipca 2017 roku odmówił H. C. prawa do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym synu. W uzasadnieniu organ wskazał, że wnioskodawczyni nie zamieszkiwała wspólnie z synem do dnia jego śmierci, nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa domowego, a także nie pozostawała na jego utrzymaniu, ponieważ posiada własne świadczenie przyznane przez KRUS. Załączone do wniosku dokumenty, w ocenie organu, nie stanowią dowodu na to, że syn partycypował w kosztach utrzymania wnioskodawczyni (decyzja k. 67 akt (...)).

H. C. złożyła odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu argumentowała, że syn od czasu przejścia na rentę wrócił do rodzinnego domu, gdzie mieszkał z nią do chwili śmierci. W tym czasie pomagał jej finansowo w jej utrzymaniu oraz zajmował się prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazywał, że opieka i wsparcie finansowe udzielane rodzicom nie może być w każdej sytuacji traktowane jako wystarczająca podstawa do przyznania

renty rodzinnej. W ocenie organu warunkiem tego jest brak możliwości samodzielnego utrzymania się rodziców i nie posiadania żadnych środków finansowych na ten cel (odpowiedź na odwołanie k. 4-6 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

H. C., urodzona dnia (...), w dniu 27 czerwca 2017 roku złożyła wniosek o wojskową rentę rodzinną w związku ze zgonem w dniu (...) syna M. C.. Do wniosku dołączyła dokumentację w postaci faktur, kart informacyjnych ze szpitala oraz orzeczenie o niepełnosprawności na okoliczność przyczyniania się syna do utrzymania wnioskodawczyni (wniosek wraz z załącznikami k. 50-66 akt (...)).

Po rozpatrzeniu wniosku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w L. w dniu 18 lipca 2017 roku wydał zaskarżoną decyzję, odmawiając przyznania prawa do wojskowej renty rodzinnej (decyzja k. 67 akt (...)).

M. C. w okresie od dnia 5 września 1984 roku do dnia 30 kwietnia 2008 roku pełnił czynną służbę wojskową (świadcstwo służby, k. 5 akt (...)).

Od dnia 1 maja 2008 roku pobierał emeryturę na podstawie decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 9 maja 2008 roku (decyzja, k. 13 akt (...)).

Od czasu przejścia na emeryturę M. C. zamieszkał z matką – H. C. w jej gospodarstwie położonym w miejscowości B., w gminie Ż.. Wnioskodawczyni jest wdową (zeznania wnioskodawczyni k. 13v, 39 a.s.; zeznania B. W. k. 23v-24 a.s.; zeznania K. S. k. 24v a.s.; zeznania S. C. k. 38v-39 a.s.).

H. C. otrzymuje emeryturę rolniczą z KRUS w wysokości 1.105 złotych, w 2017 roku była to kwota 1051 zł. Miesięcznie przeznacza z tego około 500 złotych na wizyty u lekarzy oraz na lekarstwa. Wnioskodawczyni była wielokrotnie hospitalizowana z powodu (...). Posiada również orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności od dnia 10 kwietnia 2005 roku. Jest osobą poruszającą się o kulach (zeznania wnioskodawczyni k. 13v, 39 a.s.; zeznania świadka S. chodary, k. 38v., dokumentacja lekarska k. 16 a.s.; orzeczenie k. 61 akt (...), dowód wypłaty emerytury k. 65 a.e).

Syn wnioskodawczyni M. w znacznym stopniu wspomagał ją finansowo, aż do momentu swojej śmierci. Kupował węgiel na opał oraz opłacał bieżące rachunki za media i podatek. Dokonywał również zakupów produktów spożywczych niezbędnych do codziennego funkcjonowania. Oprócz tego woził wnioskodawczynię do lekarzy oraz szpitali. Drugi syn wnioskodawczyni – S. C., nie wspomaga i nie wspomagał w przeszłości w żaden sposób swojej matki. Nie przeznacza na ten cel żadnych środków finansowych oraz nie zajmuje się jej gospodarstwem rolnym (zeznania wnioskodawczyni k. 13v, 39 a.s.; zeznania B. W. k. 23v-24 a.s.; zeznania K. S. k. 24v a.s.; zeznania S. C. k. 38v-39 a.s.).

M. C. zmarł w dniu (...) roku (odpis aktu zgonu k. 41 akt (...)).

Po śmierci syna sytuacja finansowa wnioskodawczyni uległa pogorszeniu. W celu opłaty bieżących wydatków pożyczła pieniądze od znajomych. W ramach możliwości wynajmuje również opiekunkę w celu zrobienia zakupów (zeznania wnioskodawczyni k. 13v, 39 a.s.; zeznania B. W. k. 23v-24 a.s.; zeznania K. S. k. 24v a.s.; zeznania S. C. k. 38v-39 a.s.).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów ze wskazanych dokumentów oraz zeznań świadków i wnioskodawczyni.

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych świadków. B. W. oraz K. S. zamieszkują wraz z wnioskodawczynią w jednej miejscowości – B.. Z tego powodu ich relacje dotyczące zamieszkiwania M. C. u wnioskodawczyni od momentu przejścia na emeryturę i przyczyniania się do jej utrzymania są wiarygodne. Świadkowie zgodnie potwierdzili, że zmarły syn wnioskodawczyni przeznaczał swoją emeryturę na bieżące opłaty, a ponadto zawoził matkę do lekarzy i szpitali. Z ich zeznań należy wywnioskować, że M. C. na co dzień opiekował się matką, która miała problemy zdrowotne i utrzymywała się z niskiej emerytury. Pomoc syna miała przy tym kluczowe znaczenie.

Podobnie należało ocenić zeznania S. C. – brata zmarłego M. C. i młodszego syna wnioskodawczynie. Potwierdził on zeznania pozostałych świadków odnośnie przyczyniania się brata do utrzymania wnioskodawczynie. Wiedzę o tych okolicznościach miał bezpośrednio od brata, z którym pozostawał w dobrych relacjach. Jednocześnie wyjaśnił, że różnica w numeracji domów w B. wnioskodawczynie oraz jej zmarłego syna wynika ze zmiany numeracji w miejscowości. Z dokumentacji znajdującej się w posiadaniu organu rentowego w postaci faktur, czy kart szpitalnych także znajdują się różne oznaczenia numeracji domu wnioskodawczynie. S. C. podkreślił przy tym, że jego zmarły brat mieszkał jedynie w domu matki.

Zeznania wnioskodawczynie zostały uznane za wiarygodne jako spójne z zeznaniami pozostałych świadków.

Dowody ze wskazanych dokumentów także zostały obdarzone wiarą. Nie budziły wątpliwości co do formy i treści, a także nie były kwestionowane przez strony. Okoliczności w nich stwierdzone nie były sporne.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Regulacje dotyczące świadczeń z budżetu państwa przysługujących żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej oraz członkom ich rodzin znajdują się w ustawie z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 1037, tekst jedn. ze zm.). Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy uprawnionym członkom rodziny zmarłego emeryta lub rencisty wojskowego przysługuje renta rodzinna. Jak stanowi art. 24 ustawy renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie art. 71 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887, tekst jedn. ze zm.) rodzice mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) ubezpieczony (emeryt lub rencista) bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania;
- 2) spełniają odpowiednio warunki określone dla wdowy i wdowca w art. 70 ust. 1 i 2 oraz, co do wieku, również w art. 70 ust. 5.

W rozpatrywanym stanie faktycznym wnioskodawczynie spełniła warunki wskazane w punkcie 2 cytowanego przepisu. Kwestią sporną było natomiast przyczynianie się M. C., bezpośrednio przed swoją śmiercią do utrzymania wnioskodawczynie.

Przesłanka wskazana w art. 71 pkt 1 ustawy emerytalnej polegająca na przyczynianiu się do utrzymania rodziców w każdym przypadku powinna być rozpatrywana w odniesieniu do indywidualnych okoliczności sprawy. Słusznie wskazuje organ rentowy w odwołaniu, że nie każdą opiekę i wsparcie finansowe można zakwalifikować jako przyczynianie się do utrzymania w oderwaniu od sytuacji rodziców. W ocenie Sądu nie bez znaczenia jest przy tym treść art. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, który wyznacza zakres oraz cel ustawy. Zgodnie z nim świadczenia pieniężne w ramach zaopatrzenia emerytalnego przysługują członkom rodziny żołnierza w razie śmierci żywiciela. Zwrócił na to uwagę również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2013 roku, w sprawie I UK 18/13 (Legalis nr 768507) wskazując, że utrata żywiciela, którego śmierć – bez ustalenia prawa do renty rodzinnej – groziłaby członkowi rodziny utratą podstawowych źródeł utrzymania i niedostatkiem, tj. brakiem niezbędnych środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, które zaspakaja („przejmuje”) renta rodzinna. Renta rodzinna nie służy do utrzymania dotychczasowego, ponadprzeciętnego standardu życia, czy też do jego polepszenia. Świadczenie nie przysługuje w sytuacji, gdy rodzice zmarłego ubezpieczonego mogą zapewnić sobie niezbędne samoutrzymanie się z własnych źródeł lub dochodów.

Nie należy jednak utożsamiać pojęcia „utrzymania” jedynie z dochodami uzyskiwanymi przez rodziców, tj. z ich możliwościami finansowymi. Przyczynianie się do utrzymania może polegać także na wszelkiej innej pomocy

rzeczowej udzielanej przez dziecko i partycypowaniu w kosztach, których rodzice sami nie mogą ponieść. Nie ogranicza się jedynie do przysporzenia rodzicom dodatkowych środków finansowych (wyrok SA w Rzeszowie z dnia 20 lutego 2013 r., III AUa 1187/12, Legalis nr 730704).

W toku postępowania wnioskodawczyni H. C. wykazała, że zmarły w dniu (...) syn M. C. bezpośrednio przed swoją śmiercią przyczynił się do jej utrzymania w rozumieniu art. 71 pkt 1 ustawy emerytalnej. Należy zauważyć, że syn zamieszkał z wnioskodawczynią po przejściu na emeryturę w maju 2008 roku. Pomagał jej w codziennym funkcjonowaniu przez okres niemal 9 lat. W tym czasie nie tylko wspomagał ją finansowo poprzez opłatę niezbędnych rachunków, ale również zapewniał dojazdy do lekarzy. M. C. utrzymywała się jedynie z emerytury rolniczej w wysokości około 1.000 złotych netto, z czego połowę przeznaczala miesięcznie na leczenie. Pozostałe środki, biorąc pod uwagę obowiązujące realia, nie mogą zapewnić dostatecznego utrzymania już choćby z tego względu, że w 2017 roku minimum socjalne 1-osobowego gospodarstwa emeryckiego wynosiło 1.124,47 złotych (dane średnioroczne dla roku 2017 opublikowane na stronie internetowej Zakładu Polityki Społecznej Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, nadzorowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Wnioskodawczyni bez wsparcia syna funkcjonowałyby zatem poniżej tego minimum. W sytuacji, gdy z powodu problemów zdrowotnych miała zwiększone potrzeby finansowe, niezbędne koszty utrzymania zapewniał M. C.. Wraz z jego śmiercią, po 9 latach utrzymywania, wnioskodawczyni pozostała bez środków zapewnianych przez syna. Zmuszona jest pożyczać pieniądze na bieżące utrzymanie, a także dodatkowo ponosić koszty wynajmu opiekunki, która robi dla niej zakupy. Z racji stanu zdrowia wnioskodawczyni nie może samodzielnie wykonać tych czynności.

Z powyższych względów Sąd uznał, że wnioskodawczyni spełniła wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do wojskowej renty rodzinnej. W szczególności wykazała, że zmarły syn przyczynił się bezpośrednio przed śmiercią do jej utrzymania. Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił H. C. prawo do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 czerwca 2017 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek, na podstawie art. 129 ust.1 ustawy emerytalnej. Do wnioskodawczyni nie znajduje bowiem zastosowania przepis art. 129 ust 2 tej ustawy, zgodnie z którym

w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny -wniosek o rentę rodzinną złożyła bowiem po upływie terminu wskazanego w art. 129 ust.2, tj.w czerwcu 2017r., zaś syn zmarł w marcu 2017r.

Tym samym Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.